

Преваленца на дефицит на витамин Д во Република Северна Македонија

Теодора Маринова*¹, Љубица Аџи-Андов^{1,2}

¹Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, ул. „Крсте Мисирков“ бр.10-А, 2000 Штип, Северна Македонија (teodora.653s@student.ugd.edu.mk)

²Специјализирана болница по гинекологија и акушерство „Д-р Органџиски“, ул. „Гоце Делчев“ 85А, 2000 Штип, Северна Македонија

Холекалциферол и ергокалциферол се две главни форми на витамин Д. По внес се метаболизираат во црниот дроб и бубрезите во биолошки активна форма 1,25-(ОН)₂ витамин Д. Неговиот дефицит е поврзан со ризик од остеопороза, дијабетес, кардиоваскуларни, автоимуни и малигни заболувања. Оптималната вредност сè уште е предмет на научни дебати и варира меѓу водичите: ≤ 25 nmol/L се смета за дефицит според Кралското друштво за остеопороза (Royal Osteoporosis Society), додека Ендокринолошкото друштво (The Endocrine Society) препорачува ниво од најмалку 50 nmol/L. Цел на оваа студија беше процена на статусот на витамин Д кај населението во РС Македонија. Беше направена квантитативна анализа со примена на ST AIA-PACK 25-OH-Vitamin D кит (Tosoh Bioscience), користен е автоматски имунолошки анализатор AIA 900. Во студијата беа вклучени 1315 пациенти, во периодот од 1.1.2024 година до 31.12.2024 година. Референтен опсег беше 30 – 111,8 nmol/L. Клинички важен дефицит се дефинираше ≤ 30 nmol/L. Во студијата беа опфатени 384 мажи (29,20%) и 931 жени (70,80%) од Скопје (37,87%), Охрид (19,92%), Куманово (11,79%), Кавадарци (9,81%), Тетово (9,73%), Струмица (5,86%), Струга (5,02%) и Битола (0,23%). Вредности на витамин Д ≤ 30 nmol/L се регистрирани кај вкупно 318 пациенти (24,18%) од кои 223 жени (70,26%) и 95 мажи (29,74%). Највисок процент на дефицит е регистриран кај пациенти во Куманово (42,58%), Тетово (34,38%), Струмица (32,34%), Скопје (24,70%), Кавадарци (22,48%), а најнизок во Охрид (9,92%) и Струга (9,09%). Резултатите покажуваат висока застапеност на ниски нивоа на витамин Д, со варијации според полот и географската положба. Потребни се понатамошни истражувања за утврдување на поврзаноста со возраста, коморбидитети и местото на живеење.

Клучни зборови: 25-хидрокси витамин Д, витамин Д, дефицит.